

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-670

16.6.2026

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Luftfartshendelse – PTSD – arbeidsulykke – årsakssammenheng – yfl. § 11 første ledd bokstav a - avvist.

Forsikrede hadde ansvar under en luftfartsulykke, og ble diagnostisert med PTSD tre år senere. Rådgivende lege i Nav vurderte fire år senere at det var usikkert om vilkårene for PTSD var oppfylt. Seks år senere konkluderte psykologspesialist med at forsikrede hadde PTSD, og at det var årsakssammenheng mellom hendelsen og nåværende plager. Foretaket avsto krav under henvisning til manglende arbeidsulykke og årsakssammenheng, samt at det ikke var sannsynliggjort PTSD-diagnose. Saken reiste spørsmål om forsikrede ble utsatt for en arbeidsulykke. I så tilfelle om det forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og nåværende plager samt økonomisk tap. Nemnda bemerket at saken reiste bevismessige spørsmål som ikke egnet seg for nemndas rent skriftlige saksbehandling. Nemnda avviste saken.

Saksfremstilling

Forsikrede hadde ansvar på bakken under en luftfartøysulykke som medførte dødsfall.

Første legekontakt etter hendelsen var 11 dager etter hendelsen, og det ble notert kloring fra en katt. Videre ble det 32 dager etter hendelsen notert sykemelding grunnet «utilbørlig press fra arb.giver». Dagen etter fremgår av journalen at hun ikke fungerte i jobb, at det var lite tilpasning fra arbeidsgiver.

Psykolog ved klinikk for krisepsykologi vurderte omtrent rundt 3 år etter hendelsen at forsikrede hadde PTSD.

Psykiater vurderte ca. 3,5 år etter hendelsen at forsikrede hadde diagnosene Moderat depresjon og PTSD.

Forsikrede sendte inn skademelding til Nav, og beskrev omtrent 3,5 år etter hendelsen at hun satt alene i operativ posisjon, hadde kontakt med luftfartøyet, men fikk ikke svar. Etter å ha varslet overordnet fikk hun etter en stund avløsning og var i kraftig sjokk. Rådgivende overlege i Nav vurderte litt over fire år etter hendelsen at det var usikkert om forsikrede oppfylte kriteriene til PTSD, og at det var behov for en «second opinion».

Psykologspesialist vurderte i spesialisterklæring litt under 5 år etter hendelsen at det var årsakssammenheng mellom hendelsen da hun var på arbeid og senere PTSD. Varig medisinsk invaliditet ble vurdert til 25 %.

Foretaket mottok skademelding fra forsikredes advokat rundt 6 år etter hendelsen, signert av forsikrede ca. 3 år etter hendelsen. I skademeldingen ble det beskrevet at ulykken var «en plutselig og uventet ytre hendelse i arbeid medførte både påkjenning og belastning som er

usedvanlig i forhold til det som er normalt i mitt arbeid». Videre at PTSD diagnose ble stilt i juni 2019.

Nav avsto, og saken ble oversendt Trygderetten. Trygderetten kom til at hendelsen var en arbeidsulykke etter det avdempede arbeidsulykkesbegrepet. Nav godkjente hendelsen som arbeidsulykke og PTSD som yrkesskade.

Foretaket avsto krav om erstatning med begrunnelse om at hendelsen ikke var en arbeidsulykke. Det ble vist til at det ikke var sannsynliggjort en PTSD diagnose etter kriteriene i ICD-10. Uansett forelå det ikke årsakssammenheng med anførte PTSD diagnose og den aktuelle hendelsen.

Forsikrede har i det vesentlige anført at den aktuelle hendelsen utgjør en arbeidsulykke etter det avdempede arbeidsulykkesbegrepet, og at det dermed foreligger ansvarsgrunnlag etter yfl. § 11. Det er videre sannsynliggjort at forsikrede oppfyller kriteriene for PTSD etter ICD-10, samt at det foreligger årsakssammenheng mellom diagnosen og arbeidsulykken.

Arbeidsulykkesbegrepet er relativt og det må vurderes i lys av hva som er vanlig i arbeidet, jf. Rt-2006-1642 avsnitt 36. Ulykken ligger utenfor det forsikrede normalt kunne forvente i sitt arbeid, og var ikke noe hun skulle være forberedt på. Det bestrides at man med forsikredes stilling generelt må være forberedt på slike hendelser. Selv om yrket innebærer trening i håndtering av stressende situasjoner, omfatter dette ikke hendelser der man blir vitne til dødelige ulykker. Forsikrede hadde verken trent på eller kunne forutse en slik hendelse.

Det vises til TRR-2013-1956, hvor en AMK-ansatt under 22. juli-hendelsen ble utsatt for en psykisk belastning som ble ansett å ligge langt utenfor det normale i arbeidet, og derfor godkjent som yrkesskade. På en AMK-sentral er de ansatte trent til å besvare henvendelser av denne typen som den ansatte mottok. Selv om situasjonen 22. juli er utenfor det ordinære, er dette en type situasjon og henvendelser som ligger innenfor det de ansatte er lært opp til. Som påpekt av psykologspesialist er man i forsikredes stilling opplært til å være i situasjoner hvor man vanligvis har kontroll og samtidig innehar betydelig ansvar. I motsetning til situasjonen på en AMK-sentral er man i forsikredes stilling trent for kontroll, og ikke kriser. En slik situasjon som forsikrede ble utsatt for er derfor atypisk for arbeidet.

I likhet med i AMK-saken var forsikrede i direkte kontakt med de berørte da hendelsen inntraff. I motsetning til AMK-saken var forsikrede i tillegg vitne til hendelsen over radar. Hun arbeidet alene, og var derfor den eneste som så og hørte hva som skjedde. Forsikrede var slik et «øyevitne» til hendelsen og dødsfall, og følte dermed på en enorm fortvilelse og maktløshet. Det ble i AMK-saken vektlagt at belastningen varte over tid. For forsikrede varte også belastningen knyttet til ulykken over lengre tid. Hun var siste person som hadde kontakt med luftfartøyet, og var derfor et kronvitne ulike instansers etterforskning. Som følge av dette måtte forsikrede gjenoppleve situasjonen for å forberede seg til og bidra til etterforskningen, blant annet ved å høre gjennom lydbånd fra hendelsen. Dette var en stor psykisk belastning, og medførte at forsikrede måtte stå i situasjonen gjennom flere dager.

Slik Trygderetten korrekt legger til grunn, tilsier alvorligheten av ulykkeshendelsen og forsikredes nære involvering til denne at det foreligger et tilstrekkelig avvik fra det normale i hennes arbeid, og at påkjenningen har vært utenfor arbeidets alminnelige ramme. Hendelsen må derfor regnes som en arbeidsulykke, og det foreligger ansvarsgrunnlag etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Det er i tilstrekkelig grad sannsynliggjort at forsikrede har en PTSD-diagnose. Diagnosen har blitt stilt av tre uavhengige behandlere med relevant kompetanse. Foretaket har ikke den riktige faglige kompetansen til å overprøve spesialistenes diagnosevurdering.

Det må videre også legges til grunn som sannsynliggjort at det foreligger årsakssammenheng mellom forsikredes PTSD-diagnose og arbeidsulykken. I den sammenheng viser forsikrede til professor dr. juris Morten Kjelland sin artikkel om «Årsakssammenheng og bevis i personskade-erstatningsretten» under pkt. 7.3.2.2, sakkyndig vurdering fra psykologspesialist og Nav sitt vedtak. Foretaket har ikke innhentet egen spesialistvurdering knyttet til spørsmålet om årsakssammenheng. Foretakets avslag bygger dermed ikke på en medisinsk eller psykologfaglig vurdering av forsikredes symptomer og sykehistorikk.

Foretaket har i det vesentlige anført at hendelsen ikke omfattes av det avdempede arbeidsulykkebegrepet. Det foreligger dermed ikke et ansvarsgrunnlag og hendelsen kan ikke anses som en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Etter Høyesteretts praksis beror vurderingen på om arbeidstaker har utført oppgaver utenfor rammene av arbeidet, eller om ordinært arbeid er utført på en uvanlig måte. Kun dersom det foreligger et slikt avvik, oppstår spørsmålet om hendelsen har medført en usedvanlig påkjenning eller belastning.

Avklaring av forsikredes arbeidsoppgaver er relevant for vurderingen. Forsikredes stilling, innebærer ansvar og forutsetter håndtering av både normale, unormale og akutte situasjoner.

Forsikrede utførte oppgaver innenfor rammen av dette arbeidet, samt oppfølging ved bortfall av kontakt med luftfartskjøretøy. Håndtering av slike situasjoner er en del av kjerneoppgaver ved forsikredes stilling.

Selv om hendelsen var alvorlig, fremstår det ikke som at arbeidet ble utført på en «uvanlig måte». Slike hendelser er sjeldne, men inngår i risikobildet som man ved forsikredes stilling er trent til å håndtere.

Vurderingen av avvik må derfor ta utgangspunkt i en bredere forståelse av yrket, og ikke begrenses til den konkrete hendelsen. Ulykkesstatistikk viser at hendelser, også de fatale, forekommer ved luftfartsfartøy. Vurderingen av avvik fra ordinært arbeid ved forsikredes stilling må derfor ta utgangspunkt i en bredere vurdering.

Foretaket er ikke bundet av Trygderettens kjennelse, og det knytter seg usikkerhet til om riktig terskel er lagt til grunn for hva som utgjør et avvik fra ordinært arbeid i dette yrket. Dersom et slikt avvik ikke foreligger, er det ikke grunnlag for å vurdere om hendelsen innebar en usedvanlig påkjenning. Selv om avvik legges til grunn, må det vurderes om forsikrede hadde tilstrekkelig nærhet og tilknytning til hendelsen til at den har skadeevne, jf. 2017-643 og 2025-639.

Psyriske påkjenninger anses bare unntaksvis som arbeidsulykke, og terskelen er høy, jf. rundskriv til ftrl. § 13-3 og Trygderettens praksis, herunder TRR-2020-2977, TRR-2023-1594 og TRR-2025-3026. Synspunktet støttes også av 2011-280, 2017-643, 2020-672, 2021-903, samt LG-2016-87496 og TOSLO-2016-140780.

I denne saken har ikke forsikrede vært i en situasjon hvor hun selv var i fare for å bli drept eller alvorlig skadet. Arbeidsoppgavene hun utførte ligger innenfor rammen av hennes ordinære funksjon ved forsikredes stilling. Hun hadde ikke ansvar for de involverte i selve ulykken, og det er heller ikke spørsmål om egen skyld som kunne medført en særskilt psykisk belastning, slik tilfellet var i TRR-2020-2977.

Forsikrede var ikke øyenvitne til hendelsen og befant seg ikke på ulykkesstedet. Hun mistet kontakten med luftfartøyet, noe som kan ha flere forklaringer, og ble først i etterkant informert om utfallet. Etter praksis er det særlig i tilfeller hvor den forsikrede selv er direkte utsatt for

hendelsen, ankommer skadestedet kort tid etter, eller har en nær tilknytning til de involverte, at nærhetskriteriet anses oppfylt. Det kreves mer enn en passiv tilknytning, jf. 2021-903.

På denne bakgrunn kan det ikke ses at forsikrede hadde en slik nærhet til eller tilknytning til hendelsen at det generelt er påregnelig med psykisk skade eller sykdom som reaksjon.

Det er videre ikke sannsynliggjort at det foreligger en PTSD diagnose og det er heller ikke sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes varige plager. Det vises i den sammenheng at i de medisinske vurderingene er det beskrevet symptomer på PTSD og ikke en PTSD diagnose. Det syntes som forsikredes plager skyldes flere belastende livshendelser. Lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid regnes ikke som en yrkesskade. Det vises også til at der en hendelse yter et minimalt bidrag, men er den som utløser sårbarheten og fremkaller skaden, vil det ikke kunne knyttes ansvar til skadehendelsen. Høyesterett har vist til at man i utgangspunktet må ta skadelidte som han er, men at det går en grense i tilfeller hvor ulykken bare må anses som «en liten tue», jf. Rt-2001-320 og Rt-1997-1.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede har vært utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11. I så tilfelle om det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og anførte plager samt økonomisk tap.

Nemnda bemerker at saken reiser bevismessige spørsmål både m.t.p. arbeidsulykkebegrepet og årsaksspørsmålet, som best kan belyses ved muntlige parts- og vitneforklaringer i domstolen. På denne bakgrunn har nemnda kommet til at saken må avvises, da den anses uegnet for nemndas skriftlige saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom «saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet» og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f. Det følger av Prop.32 L (2015–2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes «der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål».

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).